

In de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport bestond er bij enkele fracties behoefte een aantal vragen en opmerkingen voor te leggen aan de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over de brief van 16 augustus 2010 inzake voorhang overheveling middelen uit ziekenhuisbudgetten naar Fonds Ziekenhuis Opleidingen (Kamerstuk 29 282, nr. 104h).

De op 24 september 2010 toegezonden vragen en opmerkingen zijn met de door de minister bij brief van ... 2010 toegezonden antwoorden hieronder afgedrukt.

De fungerend voorzitter van de commissie,
Smeets

Adjunct-griffier van de commissie,
Clemens

- I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties
- II. Reactie van de minister

I. VRAGEN EN OPMERKINGEN VANUIT DE FRACTIES

Vragen en opmerkingen van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de voorhang overheveling middelen uit ziekenhuisbudgetten naar het Fonds Ziekenhuis Opleidingen. Deze leden staan positief tegenover het voorstel van de minister, omdat de maatregel ertoe leidt dat de beschikbare capaciteit voor opleidingen beter ingezet wordt. Wel hebben zij naar aanleiding van de brief nog enkele vragen en opmerkingen.

Kan de minister aangeven waarom bepaalde centra zijn uitgezonderd van de regeling? De leden van de VVD-fractie staan hier in beginsel niet negatief tegenover, maar willen graag weten wat de achtergrond hiervan is.

De minister is voornemens om bij de toedeling van het macrobedrag de omvang van het vrije B-segment in de verdeelgrondslag te betrekken. Kan de minister hierover een technische uitleg geven? Kan dit voor individuele ziekenhuizen direct ongewenste gevolgen hebben en zo ja, hoe beoordeelt de minister deze?

Vragen en opmerkingen van de PvdA-fractie

De leden van de PvdA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het voorstel tot een Fonds Ziekenhuis Opleidingen op de VWS-begroting. Zij zijn verheugd met de gezamenlijke inspanning van VWS, de Nederlandse Vereniging van Ziekenhuizen (NVZ) en de Nederlandse Federatie van Universitair medische centra (NFU) voor dit fonds. Naar aanleiding van de brief van de minister hebben deze leden nog enkele vragen en opmerkingen.

De minister geeft aan een bedrag van € 112 miljoen over te hevelen uit het Budgettaire Kader Zorg (BKZ) naar het opleidingsfonds. Hoeveel personeel en welke specialisaties wil de minister met dit bedrag in het Fonds Ziekenhuis Opleidingen opleiden? In hoeverre wordt er dan meer personeel opgeleid dan nu landelijk het geval is? Komt de raming – hoeveel en wat voor personeel is er nodig? – en coördinatie – welk ziekenhuis leidt wie op? – bij het ministerie van VWS of bij brancheorganisaties als de NVZ en de NFU te liggen? Wat gebeurt er als de ziekenhuizen hogere aantallen gespecialiseerd personeel opleiden dan VWS op basis van de beschikbare middelen in het fonds heeft geraamd?

De leden van de PvdA-fractie begrijpen dat de minister de verantwoordelijkheid voor het opleiden meer op het niveau van de ziekenhuissector als geheel wil leggen. Alle ziekenhuizen moeten een bijdrage leveren aan het opleiden van gespecialiseerd personeel, waarbij de individuele ziekenhuizen tegelijkertijd sterkere prikkels moeten krijgen zelf op te leiden. Middelen uit het Fonds Ziekenhuis Opleidingen zullen vanaf 2011 naar rato van de daadwerkelijk geleverde opleidingsinspanningen aan ziekenhuizen worden uitgekeerd. Deze betaling komt dus achteraf tot stand. Welke criteria gelden voor betaling – afgegeven diploma's, aantallen ingeschreven studenten?

De opleidingskosten voor gespecialiseerd personeel zijn over het algemeen erg hoog. Hoe financieren ziekenhuizen de kosten voor aanvang en tijdens de opleiding, indien de ziekenhuizen in lijn met dit voorstel pas achteraf middelen uit het opleidingsfonds ontvangen? Zijn alle ziekenhuizen – ook die nu geen opleidingsinspanning verrichten maar wel aan het fonds zullen moeten bijdragen – vanaf 2011 verplicht om een bepaald volume aan gespecialiseerd personeel op te leiden?

Vragen en opmerkingen van de CDA-fractie

De minister geeft terecht aan dat het opleiden van gespecialiseerde verpleegkundigen en medisch ondersteunend personeel primair een verantwoordelijkheid is en blijft van de ziekenhuizen zelf. De oprichting van het fonds is slechts een faciliteit. De oprichting van dit fonds juichen de leden van de CDA-fractie toe. Het is van groot belang dat instellingsoverstijgend het nut en de noodzaak van het opleiden van gespecialiseerde verpleegkundigen worden gezien en opgepakt. Juist ook nu duidelijk wordt dat taakherschikking een verantwoord middel is om de druk op artsen te verdelen en kwalitatief goede zorg te kunnen blijven leveren.

Ook in het laatst gevoerde debat over de arbeidsmarkt in de zorg heeft de minister het nut en de noodzaak voor het strategisch opleiden van de gespecialiseerde verpleegkundige onderschreven (15 april 2010, Kamerstuk 29 282, nr. 98). In de brief over de evaluatie van de commissie-Werner (Kamerstuk 29 282, nr. 95) geeft de minister aan om samen met de NVZ, Verpleegkundigen & Verzorgenden Nederland (V&VN) en de NFU met ingang van 2010 een apart fonds op te richten voor opleidingen van gespecialiseerde ziekenhuiswerkers. Nu blijkt echter uit de brief van 16 augustus dat V&VN niet bij dit proces is betrokken. Terwijl dat de nadrukkelijke wens van de CDA-fractie maar ook van andere leden van de Kamer was. Kan de minister aangeven waarom V&VN niet is betrokken?

Verder vragen de leden van de CDA-fractie waarom in dit fonds alleen de ziekenhuizen worden meegenomen, terwijl het probleem van tekorten aan gespecialiseerde verpleegkundigen sectoroverstijgend is. Deze leden pleiten daarom ook voor een sectoroverstijgend strategisch beleid op dit punt. Een opleidingsfonds voor alle gespecialiseerde verpleegkundigen met daarbij inzicht waar ze worden opgeleid, waar ze zich bevinden, hoe ze worden opgeleid, zodat daarop gestuurd kan worden.

Kortom de leden van de CDA-fractie willen dat duidelijk wordt hoeveel gespecialiseerde verpleegkundigen er landelijk moeten worden opgeleid voor de toekomst. Ook is van belang dat de opleidingseisen voor deze gespecialiseerde opleidingen in een landelijke norm worden vastgelegd. Dat is nu niet het geval. Ieder ziekenhuis leidt zijn eigen gespecialiseerde verpleegkundigen op, maar een oncologieverpleegkundige werkzaam in Enschede zou ook aan de slag moeten kunnen in het ziekenhuis in Maastricht zonder de opleiding te moeten overdoen. De huidige situatie werkt niet stimulerend en gezien de krapte op de arbeidsmarkt kan men zich dat niet veroorloven.

De minister geeft in zijn brief aan dat het fonds wordt gevuld door een structurele overheveling van premiegefinancierde middelen in het BKZ naar de begrotingsgefinancierde middelen van VWS en zal leiden tot een budgetverlaging voor alle instellingen. Ook voor de instellingen die niet opleiden. De leden van de CDA-fractie gaan er met de minister vanuit dat dit een positieve prikkel zal zijn voor instellingen om toch te gaan investeren in opleidingen voor gespecialiseerde verpleegkundigen. Op welke wijze wordt gecommuniceerd met de diverse ziekenhuizen dat dit

fonds op deze wijze tot stand is gekomen om gemor achteraf te voorkomen? De minister spreekt in zijn brief over een subsidieregeling. Genoemde leden vragen op welke wijze deze zonder al te veel bureaucratie kan worden geïmplementeerd. Kan deze worden gekoppeld aan reeds bestaande verantwoordingsinstrumenten? Gaarne vernemen de leden van de CDA-fractie op welke wijze deze subsidieregeling concreet handen en voeten gaat krijgen in de dagelijkse praktijk op een verpleegafdeling van ziekenhuis A te E.

Vragen en opmerkingen van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de voorhang overheveling middelen uit ziekenhuisbudgetten naar het Fonds Ziekenhuis Opleidingen. Zij onderschrijven de noodzaak om door voldoende opleidingsplekken de continuïteit van zorg te waarborgen voor het heden en de toekomst. Deze leden vragen wel of er door slechts overheveling van het huidige budget voldoende opleidingsbudget beschikbaar komt. Is het niet noodzakelijk dat er extra geld voor opleiding beschikbaar komt?

De leden van de SP-fractie zijn tevreden dat de minister zijn regierol neemt en de verantwoordelijkheid voor opleiding niet langer alleen bij de individuele ziekenhuizen legt. Is de minister bereid deze stap ook te zetten in andere deelsectoren van de zorg, zoals bijvoorbeeld de VVT (verpleeg-, verzorgingshuizen en thuiszorg)-sector? In die sector zijn de bonden uit de onderhandelingen gestapt omdat de werkgevers de opleidingskosten bij de werknemers willen leggen. Klopt het dat ook in die sector werkgevers middelen krijgen om opleiding en nascholing van hun personeel te betalen? Is de minister bereid om ook in de VVT-sector een Fonds Opleidingen op te richten, waarvoor de middelen uit de budgetten voor de instellingen komen? Waarom kiest de minister in zijn voorstel alleen voor de opleidingen van gespecialiseerde verpleegkundigen en medisch ondersteunend personeel? Zijn er in andere medisch beroepen geen (aanstaande) personeelstekorten?

De leden van de SP-fractie vragen hoe de minister garandeert dat ziekenhuizen voldoende mensen opleiden. Hoe worden de middelen verdeeld? Gaat de minister bijhouden hoe het met de opleidingen gaat? Zo ja, hoe? Zo nee, waarom niet?

Vragen en opmerkingen van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie hechten veel belang aan het voorkomen van tekorten aan gespecialiseerde verpleegkundigen en medisch ondersteunend personeel. De kwaliteit van het personeel is de belangrijkste factor voor goede zorg. Deze leden kunnen zich vinden in de hoofdlijnen van het voorstel, maar hebben nog een aantal aanvullende vragen.

De afgelopen jaren is er onvoldoende opgeleid. Waarom wordt bij de bepaling van het macrobudget dan uitgegaan van de gemiddelde opleidingsinspanningen, terwijl meer inspanningen noodzakelijk zijn? Kan de minister nader uitleggen hoe dit mechanisme een extra stimulans tot opleiden biedt? Hoe zal in de toekomst de omvang van het budget worden bepaald? Blijft het gemiddelde van de jaren 2006, 2007 en 2008 het uitgangspunt? Of is in de toekomst aanpassing hiervan mogelijk? Hoe wordt dit dan vastgesteld? Is het niet verstandig daar nu al op te anticiperen?

Staat al vast welke opleidingen worden ondergebracht in het fonds? Op basis van welke criteria worden deze vastgesteld? Daarnaast vragen de leden van de D66-fractie hoe wordt bepaald welke inrichtingen en instellingen deel uitmaken van het Fonds Ziekenhuis Opleidingen. Waarom worden epilepsie-inrichtingen en instellingen voor revalidatie niet in het Fonds Ziekenhuis Opleidingen opgenomen en de astma/longcentra wel? Kunnen andere opleidingen en instellingen later wel deel uitmaken van de regeling?

Ten slotte vragen deze leden hoe zal worden omgegaan met derde partijen. Hoe wil de minister private partners, zoals bijvoorbeeld de zelfstandige behandelcentra, bij het fonds betrekken?

II. REACTIE VAN DE MINISTER